

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 336

van **MARC HENDRICKX**

datum: 23 augustus 2018

---

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Landbouwonteigeningen Zuid-Afrika - Beleidsvisie

Het Zuid-Afrikaanse parlement besliste in een opmerkelijke stemming om een motie aan te nemen met betrekking tot de herverdeling van landbouwgrond. Het ging om een controversieel voorstel van de radicale Economic Freedom Fighters (EFF) van Julius Malema, voormalig jongerenvoorzitter van regeringspartij ANC.

De motie beoogt Grondwetsartikel 25, 7^e lid in versnelde en dwingende uitvoer te brengen: dit artikel schrijft compensatie voor van land dat werd verloren op basis van wetgeving sinds 1913, toen Zuid-Afrika discriminerende wetgeving invoerde op landbezit ten nadele van de zwarte bevolking.

In de commissie van 6 maart II. wees ik de minister-president op de risico's van zulke ondoordachte en politiek gerichte landhervorming. In Zimbabwe richtte de voormalige dictator Robert Mugabe door een programma van gewelddadige en onwettige landbezettingen een ramp aan. Blanke boeren werden verdreven en hun boerderijen zonder enige compensatie bezet door Mugabe's partijgetrouwen. Ook hier werd de onevenwichtige historische landverdeling als rechtvaardiging aangehaald. Mugabe's gok pakte echter dramatisch uit: met de blanke boeren verdween essentieel kapitaal en expertise uit de Zimbabweaanse landbouw, die ineenstuikte. Van 'Afrika's graanschuur' gleed het af naar chronische hongersnoden.

Het Zimbabweaanse voorbeeld is in Zuid-Afrika lang niet zo veraf als we zouden willen hopen. De motie die het Zuid-Afrikaanse parlement aannam was ingediend door Julius Malema van de Economic Freedom Fighters, een bewonderaar van Mugabe. In 2011 werd Malema uit het ANC gezet, onder meer vanwege zijn herhaalde steun aan de gewelddadige aanvallen op blanke boeren. Vandaag lijkt het ANC met de nieuwe leider Ramaphosa aan het hoofd echter de lijn van Malema te volgen. Het zonder vergoeding aanslaan van blanke boerderijen is nu zeer dichtbij gekomen.

Over de Zimbabweaanse situatie ondervroeg ik in het verleden geregeld de toenmalig bevoegde minister Kris Peeters. Deze stelde ondubbelzinnig dat Vlaanderen geen enkele steun zou verlenen aan projecten op landbouwgrond die op dergelijke wijze werd onteigend.

In zijn antwoord in de commissie van 6 maart 2018 stelde de minister-president dat er op dit moment alleen een resolutie was aanvaard, die bovendien was gematigd door

enkele ANC-amendementen. Er lag nog geen wetsvoorstel op tafel, dus gaf de minister-president terecht aan dat er nog geen politieke conclusies konden worden getrokken.

Op 31 juli ll. gaf president Ramaphosa in een televisietoespraak aan dat er een grondwetswijziging in de laatste fase is. Deze zou volgens Ramaphosa onteigeningen zonder compensatie mogelijk maken, zonder verdere details vrij te geven.

Heeft de minister-president zicht op de voornemens van de Zuid-Afrikaanse regering inzake landbouwhervorming, in het bijzonder wat betreft de recente uitspraken van president Ramaphosa? Zo ja, hoe evalueert hij dit voornemen? Heeft de Zuid-Afrikaanse regering hierover reeds toelichting verstrekt aan Vlaanderen of andere partnerlanden? In hoeverre heeft dit gevolgen voor onze samenwerking met partnerland Zuid-Afrika?

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 336 van 23 augustus 2018

van **MARC HENDRICKX**

Op 31 juli sprak president Ramaphosa zich inderdaad uit voor een wijziging van de Grondwet om landonteigening zonder compensatie toe te laten. Hij deed de uitspraken in zijn capaciteit als ANC-leider, niet als president. Op 14 september sprak president Ramaphosa het diplomatiek korps toe. In deze toespraak stelde hij dat het proces voor landhervorming op een ordentelijke manier zou worden ondernomen, met oog voor de economische en sociale gevolgen.

Op dit moment is het Constitutional Review Committee van het Zuid-Afrikaanse parlement nog bezig met het onderzoek naar de wenselijkheid van de wijziging van Sectie 25 van de Grondwet. De Commissie zal tegen 28 september aan het plenaire Zuid-Afrikaanse parlement rapporteren over haar bevindingen.

Minister van Internationale Relaties en Samenwerking Lindiwe Sisulu zegt dat er veel misverstanden bestaan over het proces van landhervorming. Ze stelt dat de Zuid-Afrikaanse regering moet investeren in betere communicatie naar de buitenwereld.

Ik word hierover verder op de hoogte gehouden door mijn diplomatieke post ter plaatse. De kwestie heeft vooralsnog geen invloed op de samenwerking met Zuid-Afrika.